

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Педагогічний факультет

Кафедра музичного мистецтва

Кваліфікаційна робота

з теми **«ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ  
ОСВІТИ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ ДО ВИВЧЕННЯ МУЗИЧНОГО  
МИСТЕЦТВА»**

Виконала: здобувачка другого  
(магістерського) рівня вищої освіти  
ММ1-М23 групи  
спеціальності 014 Середня освіта  
(Музичне мистецтво)  
**Гуль Христина Ярославівна**

Керівник:  
**Карташова Жанна Юріївна**,  
кандидат педагогічних наук, доцент  
Рецензент:  
**Лабунець Віктор Миколайович**,  
доктор педагогічних наук, професор

Кам'янець-Подільський – 2024

## ЗМІСТ

|                                                                                                                               |           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>ВСТУП .....</b>                                                                                                            | <b>3</b>  |
| <b>РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ.....</b>                                            | <b>8</b>  |
| 1.1. Аналіз проблеми дослідження у науково-педагогічній літературі.....                                                       | 8         |
| 1.2. Організаційний супровід формування пізнавального інтересу особистості.....                                               | 17        |
| 1.3. Мультимедійні технології як засіб формування пізнавального інтересу учнів до музичного мистецтва.....                    | 29        |
| <b>РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ УЧНІВ ДО ВИВЧЕННЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....</b> | <b>36</b> |
| 2.1. Діагностика рівнів сформованості пізнавального інтересу учнів до музичного мистецтва .....                               | 36        |
| 2.2. Обґрунтування педагогічних умов формування пізнавального інтересу учнів на уроках музичного мистецтва.....               | 48        |
| 2.3. Методика формування пізнавального інтересу учнів засобами мультимедійних технологій.....                                 | 59        |
| <b>ВИСНОВКИ.....</b>                                                                                                          | <b>72</b> |
| <b>СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....</b>                                                                                        | <b>75</b> |

## ВСТУП

**Актуальність теми дослідження.** Пріоритетним завданням сучасної освітньої системи України є виховання всебічно розвиненої особистості, здатної до самоосвіти, постійного самовдосконалення та творчого саморозвитку. Своєрідним центром загального розумового та художньо-естетичного розвитку учнів закладу загальної середньої освіти, є їх спроможність до активного засвоєння суспільних цінностей та їхнього творчого зростання виступає пізнавальний інтерес.

Дослідження феномену пізнавального інтересу, пошук шляхів його формування в умовах освітнього процесу закладу загальної середньої освіти виступає однією із фундаментальних проблем психології й музичної педагогіки. Її вирішенню присвячені ґрунтовні наукові праці багатьох вітчизняних і зарубіжних учених минулого і сучасності.

Пізнавальний інтерес є ефективним джерелом самостійного здобуття знань. Він підвищує інтенсивність розумової роботи, мобілізує увагу, знімає втому – все це призводить до підвищення якості засвоюваних знань, до їх розширення й поглиблення.

У формуванні пізнавального інтересу до різноманітних видів музичної діяльності значна роль належить мистецькій освіті, яка сприяє учню пізнавати світ цілісно і ціннісно, в єдності почуттів і музичного мислення, емоцій і художніх образів. Дослідженню закономірностей, принципів і методів пізнання та перетворення дійсності засобами мистецтва, зокрема музичного, в освітньому просторі присвячені праці А. Болгарського, Т. Гризоглазової, Н. Гузій, Т. Завадської, І. Зязюна, Л. Масол, Н. Ничкало, О. Олексюк, Г. Падалки, О. Ростовського, О. Рудницької, Л. Хлебнікової та ін.

Спрямованість нової української школи на виявлення й розвиток творчого потенціалу всіх учасників освітнього процесу визначено у найважливіших документах, які було створено за роки нашої незалежності. Сьогодні педагогічні дослідження, оперуючи психологічною закономірністю про перехід зовнішніх

впливів у внутрішній стан особистості, в її свідомість, переживання, сприяють до пошуку таких шляхів навчання й виховання, які б ефективно трансформувались в ці внутрішні пізнавальні процеси. Пізнавальний інтерес до діяльності впливає не тільки на характер діяльності, але й на особистість людини. Це доведено в дослідженнях таких вчених, як А. Ковальов, Г. Щукіна, В. Іванов та ін.

Розвитку пізнавальних інтересів учнів, як психолого-педагогічній проблемі, присвятили свої праці А. Алексюк, Ю. Бабанський, В. Бондаревський, М. Данилов, І. Лернер, В. Онищук, П. Підкасистий, Г. Костюк та інші педагоги та психологи. Проблема ж формування власне пізнавального інтересу учнів до вивчення музичного мистецтва в сучасних психолого-педагогічних дослідженнях не знаходить належного відображення.

Актуальність дослідження даної проблеми зумовлена виявленими суперечностями:

- між: усвідомленням значної ролі музичного мистецтва в активізації прагнення учня до самоосвіти, творчого саморозвитку та творчої самореалізації та недостатньою увагою, яка приділяється формуванню пізнавального інтересу учнів до вивчення музичного мистецтва;

- між: визнанням важливості шкільного віку для формування стійкого пізнавального інтересу до вивчення музичного мистецтва та браком педагогічних досліджень з даного питання;

- між: необхідністю застосування в освітньому процесі мультимедійних технологій згідно вимог сучасного рівня інформатизації загальної музичної освіти та наявними теоретичними та методичними розробками.

Потреба у подоланні окреслених суперечностей, актуальність, педагогічна значимість даної проблеми, її недостатня теоретична та методична розробленість обумовили вибір теми дослідження: **«Формування в учнів закладів загальної середньої освіти пізнавального інтересу до вивчення музичного мистецтва»**.

**Мета дослідження** – виявити, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити сукупність педагогічних умов формування пізнавального інтересу в учнів закладів загальної середньої освіти до вивчення музичного мистецтва.

**Об’єкт дослідження** – процес формування пізнавального інтересу в учнів закладів загальної середньої освіти до вивчення музичного мистецтва.

**Предмет дослідження** – педагогічні умови формування пізнавального інтересу в учнів закладів загальної середньої освіти в процесі вивчення музичного мистецтва.

**Завдання дослідження:**

1. Вивчити й проаналізувати історію розвитку та сучасний стан проблеми формування й розвитку пізнавальних інтересів у педагогічній теорії і практиці.
2. Визначити та науково обґрунтувати педагогічні умови забезпечення ефективності формування в учнів пізнавального інтересу до музичного мистецтва у процесі навчання.
3. З’ясувати на основі констатувального і формувального етапу експерименту особливості прояву пізнавального інтересу учнів до вивчення музичного мистецтва.
4. Виявити рівні прояву інтересів учнів в пізнавальній діяльності та визначити критерії сформованості пізнавальних інтересів до вивчення музичного мистецтва.
5. Експериментально перевірити ефективність розробленої методики формування й розвитку пізнавальних інтересів учнів до вивчення музичного мистецтва.

**Методологічною і теоретичною основою дослідження** є вчення про вищу нервову діяльність, положення сучасної філософської, психологічної і педагогічної наук про закони пізнання та розвиток психічних процесів, мотивації навчання та організації навчальної діяльності учнів.

У дослідженні ми керувалися провідними ідеями педагогічної теорії А. С. Макаренка, В. Сухомлинського, Л. Виготського, П. Блонського, С. Шацького. Важливе значення для нашої дослідницької роботи мали роботи О. Алферова, Ш. Амонашвілі, О. Арсенєва, Ю. Бабанського, А. Бойко, В. Буряка, В. Онищука, В. Андрущака, М. Данилова, В. Євдокимова, Б. Єсіпова, В. Ільїна, Т. Коннікової, І. Лернера, В. Лозової, Е. Моносзона, Л. Новикової, В. Паламарчук, О. Савченко, М. Скаткіна, Г. Щукіної і педагогів-новаторів С. Лисенкової, І. Волкова, Є. Ільїна, В. Шаталова.

Для досягнення мети, реалізації поставлених завдань на всіх етапах дослідження застосовувався комплекс **методів** дослідження:

- теоретичних (аналіз філософської, психолого-педагогічної, навчально-методичної літератури з метою визначення стану означеної проблеми та понятійно-категоріального апарату; узагальнення отриманої інформації, передового та власного досвіду; порівняння, класифікація, синтез, систематизація, обґрунтування педагогічних умов, що сприяють формуванню досліджуваного феномена);

- емпіричні: діагностичні (анкетування, опитування, бесіди, тестування, інтерв'ювання, спостереження за процесом формування пізнавальної діяльності учнів, метод експертних оцінок і узагальнення незалежних характеристик, рейтинг для вивчення та діагностики рівня сформованості пізнавального інтересу в учнів закладів загальної середньої освіти в процесі вивчення музичного мистецтва);

- педагогічний експеримент з метою перевірки ефективності виокремлених педагогічних умов формування пізнавального інтересу в учнів закладів загальної середньої освіти в процесі вивчення музичного мистецтва.

**Практичне значення результатів дослідження** полягає в тому, що матеріали дослідження можуть бути використані учителями музичного мистецтва загальноосвітніх шкіл у практиці навчання музичного мистецтва, викладачами закладів вищої освіти вищої у процесі педагогічної і методичної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, а також у системі післядипломної освіти педагогічних кадрів. Дані теоретичні та практичні напрацювання можуть бути

використані для розробки нових мультимедійних ресурсів, призначених для застосування в сфері загальної музичної освіти; в оновленні робочих програм, написанні навчальних і методичних посібників.

**Апробація та впровадження результатів дослідження.** Основні положення і результати дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри музичного мистецтва та звітних наукових конференціях студентів і магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

**Структура роботи.** Магістерська робота складається із вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел.

## ВИСНОВКИ

У дослідженні наведено теоретичне узагальнення й практичне вирішення проблеми формування пізнавального інтересу учнів до вивчення музичного мистецтва, що виявляється у педагогічному обґрунтуванні його змісту і структурних компонентів, встановленні критеріїв та рівнів сформованості та визначенні педагогічних умов його розвитку в процесі музичної діяльності.

Результати дослідження підтвердили ефективність запропонованої методики і дозволили зробити такі висновки:

1. В результаті теоретичного аналізу встановлено, що пізнавальний інтерес виступає збуджувальною силою дієвості особистості, вибору її діяльності та вчинків у сфері музичного мистецтва. Пізнавальний інтерес це важливий мотив продуктивної діяльності учнів, за допомогою якого створюється сприятлива атмосфера вивчення музичного мистецтва. Вплив змісту навчання на формування пізнавального інтересу учнів має проходити не стихійно, а шляхом спеціального його конструювання в освітньому процесі.
2. Пізнавальний інтерес виокремлюється серед носіїв внутрішніх і зовнішніх, суб'єктивних і об'єктивних аспектів навчання. Усвідомлення цілей, прояв позитивних мотивів, творча активність у практичних уміннях, розуміння змісту навчального матеріалу є показниками становлення учнів як суб'єктів освітнього процесу, коли вони долають прояви нерішучості, зневіри у власні сили, відчуття неспосильності у досягненні результатів музичного навчання.
3. Пізнавальний інтерес є складною інтегрованою якістю особистості, яка базується на значущих психічних процесах, розвитку музичного мислення, формування художньо-естетичного світогляду, емоційних почуттів. Стимулювання впливу пізнавального інтересу на функції музичного навчання окреслює його вагому роль у формуванні в учнів вміння вчитися,



прояву емоційності, активності та цілеспрямованості у пізнавальній діяльності.

4. Процес формування пізнавального інтересу учнів включає: розвиток творчого потенціалу учнів на прикладах творів музичного мистецтва, в тому числі музичного фольклору, як форми відображення життєдіяльності особистості та досягнення особистого сенсу музичних творів; залучення в якості художнього матеріалу музики, актуальної для учнів субкультури, в їх взаємозв'язку з творами класичного репертуару і сучасної академічної музики з урахуванням специфіки виразових засобів кожної галузі музичного мистецтва; використання мультимедійних технологій, як спеціальних методів, що концентрують комунікативну функцію музики і активізують розуміння музики учнями; використання продуктивних форм і засобів навчання, здатних забезпечити творчо-діяльнісну спрямованість освітнього процесу.
5. Доведено, що введення мультимедійних навчальних засобів, які ми характеризуємо як інформаційні технології, що використовують різні програмні та технічні засоби для найбільш ефективного впливу на учня, сприяють підвищенню інтенсивності й ефективності процесу музичного навчання, зокрема формування пізнавального інтересу учнів до вивчення музичного мистецтва.
6. У процесі дослідження ми виокремлюємо такі принципи, серед яких: принцип інформаційності навчання, принцип наочності та оптимізації мультимедійних засобів навчання, принцип поєднання методів музичного навчання та мультимедійних навчальних засобів, принцип творчого співробітництва вчителя музичного мистецтва з учнями та активізації музично-творчого самовираження учнів. Очікуваним результатом визначено формування пізнавального інтересу учнів до вивчення музичного мистецтва засобами мультимедійних технологій.

7. Спостереження, зроблені в ході дослідження, підтверджують думку про важливі зрушення в розвитку творчих та комунікативних якостей учнів. Звернення до ціннісних, емоційних, інтелектуальних структур особистості в процесі формування пізнавального інтересу як багатоскладової особистісної освіти активізує духовний розвиток учня. Можна зробити висновок про те, що формування пізнавального інтересу учнів до вивчення музичного мистецтва є істотним чинником художньо-естетичного та морального розвитку учнів.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авраменко О. Б. Система «Техносвіт – технологічна освіта» : науково-методичний аспект : монографія. Уманський держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. Умань : Жовтий О. О., 2013. 294 с.
2. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : підруч. для студ., асп. та мол. викл. вузів К.: Либідь, 1998. 558 с.
3. Андрієнко О. С. Педагогічне діагностування навчуваності учнів 11–13 років : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. К., 1997. 16 с.
4. Баклицький І. Формування пізнавальних інтересів школярів як психологічна проблема. *Людина, становлення, розвиток. Філософські пошуки*. Львів-Одеса, 2003. 115 с.
5. Бербец В. В. Методика діагностування навчальних досягнень учнів 5–9 класів на уроках трудового навчання : дис... канд. пед. наук : 13.00.02. Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань, 2005. 185 с.
6. Бербец Т. М. Організація самостійної діяльності школярів в процесі розроблення творчих проектів. Проектно-технологічна діяльність на уроках трудового навчання : теорія і методика : монографія / за заг. ред. О. М. Коберника. К. : Науковий світ, 2003. С. 78–86.
7. Бербец Т. М. Самостійна робота учнів під час виконання творчих проектів. Трудова підготовка в закладах освіти. 2004. № 4. С. 13–16.
8. Бех І.Д. Особистісно-орієнтоване виховання. К., 1999. 198 с.
9. Бех І. Психологічний супровід особистісно орієнтованого виховання. *Початкова школа*. 2003. № 3. С. 3–6.
10. Бех І. Д. Виховання особистості : навчально-методичний посібник : у 2 кн. Кн. 1. Особистісно орієнтований підхід : теоретико-технологічні засади Київ : Либідь, 2003. 280 с.
11. Беленька Г. В. Роль гри в житті дитини молодшого шкільного віку. *Заступник директора школи*. 2013. № 4 (17). С. 25–34.

- 12.Бібік Н. М. Пізнавальний інтерес як умова суб'єктності навчання молодших школярів. *Педагогічний дискурс*. 2011. Вип. 10. С. 53–56.
- 13.Бібік Н.М. Формування пізнавальних інтересів молодших школярів. К.: Монографія, 1998. 199 с.
- 14.Бібік Н. М. Формування пізнавальних інтересів молодших школярів : дис... д-ра пед. наук : 13.00.01. К., 1998. 380 с.
- 15.Боднар А.Я., Макаренко Н.Г. Шляхи формування пізнавального інтересу особистості в процесі професійного самовизначення. К.: Либідь 2014. С. 32–37.
- 16.Бондар В. І. Дидактика : підруч. для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. К. : Либідь, 2005. 264 с.
- 17.Братанич О. Г. Педагогічні умови диференційованого навчання учнів загальноосвітньої школи : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09. Кривий Ріг, 2008. 236 с.
- 18.Бузько В. Л. Наступність у формуванні пізнавального інтересу до фізики учнів початкової та основної школи : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Кіровоград, 2014. 20 с.
- 19.Бутенко Г. П. Діагностування навчальних досягнень учнів у системі шкільної освіти Великої Британії : дис... канд. пед. наук : 13.00.01. Горлівка, 2006. 205 с.
- 20.Великий тлумачний словник сучасної української мови / голов. ред. В. Т. Бусел. К. : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
- 21.Веремійчик І. М. Методика трудового навчання в початковій школі : навч. посіб. Тернопіль : Мальва-ОСО, 2004. С. 27.
- 22.Вишковський І. Гра як метод активізації пізнавальної діяльності. Психолог, 2004. №21–22. С. 100–114.
- 23.Вишневська, Л. В. Пізнавальний інтерес – основна рушійна сила якісного навчання, дослідження ефективності його формування. *Природничий альманах (біологічні науки)* 24, 2018. с.8.

- 24.Вікторенко І. Л. Формування пізнавальної активності молодших школярів у процесі організації їх спілкування з батьками : автореф. дис. ...канд. пед. наук : 13.00.09. Х., 2002. 20 с.
- 25.Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підруч. для студ. вищ. навч. закл. Вид. 3-тє, випр. й допов. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. 398 с.
- 26.Волкова Н. П. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх учителів до професійно-педагогічної комунікації : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Луганськ, 2006. 432 с.
- 27.Галузинський В. М., Євтух М. Б Педагогіка : теорія та історія : навч. посіб. К. : Вища шк., 1995. 237 с.
- 28.Гільбух Ю. З. Методика відстеження успішності і психічного розвитку учнів загальноосвітньої школи : початкова та середня ланка. Вид. 4-е, стер. К. : НПЦ Перспектива, 1996. 38 с.
- 29.Глобчак В. Особистісно-орієнтоване навчання і виховання молодших школярів на уроках у початковій ланці. *Рідна школа*, 2004. №4. С. 19-20.
- 30.Гончаренко С. У. Гуманітаризація загальної середньої освіти : проект концепції. К. : Віпол, 1994. 36 с.
- 31.Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 375 с
- 32.Григор'єв А. Й. Психолого-педагогічна діагностика. К. : Преса України, 2005. 448 с.
- 33.Гузій Н. В. Основи педагогічного професіоналізму : навч. посіб. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2004. 156 с.
- 34.Гуревич Р. С. Веб-квест як інноваційна технологія навчання у вищій і середній школі. *Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка*. Луганськ: ЛНУ ім. Т. Шевченка, 2011. Ч. 1. Вип. 21(232). С. 36–45. (Серія : Педагогічні науки).

35. Гусак П. М. Теорія і технологія диференційованого навчання майбутніх учителів початкових класів : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02. К., 1999. 37 с.
36. Державний стандарт початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/607-2013-%D0%BF> (дата звернення: 14.09.2024)
37. Дьюї Дж. Школа і суспільство *Історія зарубіжної педагогіки* : хрестоматія К.: Центр навч. літ., 2006. С. 449–463.
38. Дубасенюк О. А. Професійна підготовка майбутнього вчителя до педагогічної діяльності : монографія. Житомирський держ. педагогічний ун-т ім. Івана Франка. Житомир : 2003. 192 с.
39. Енциклопедія освіти / АПН України ; [голов. ред. В. Г. Кремін ; чл. редкол.: І. Д. Бех, Н. М. Бібік, В. Ю. Биков, В. І. Бондар, М. Б. Євтух, І. А. Зязюн [та ін.]. К. : Юрінком Інтер, 2008. 1036 с.
40. Жерновникова О.А., Калашнікова Л.М. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях: навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с. с.22
41. Зайченко І. В. Педагогіка : навч. Посібник. К. : Освіта України, КНТ, 2008. 528 с.
42. Зайченко В.І. Історія педагогіки. У двох книгах. Книга І. Історія зарубіжної педагогіки. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2010. 624 с.
43. Зайченко В.І. Школа, освіта і педагогічна думка в Україні. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2010. 1032 с.
44. Історія педагогіки / за ред. проф. М. В. Левківського, докт. пед. наук О. А. Дубасенюк. Житомир: Житомирський державний педагогічний університет, 1999. 336 с
45. Карасьова К. Ігровий простір дитини. К. : Шк. світ, 2011. 128 с.

- 46.Кардашов В. М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва : навчальний посібник для студентів вищ.навч. закл. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2007. 296 с.
- 47.Кобаль В.І. Методика розвитку пізнавальних інтересів учнів при вивченні історії України засобами краєзнавства : Монографія. Мукачєво, 2014. 229 с.
- 48.Коберник Г. І. Стимулювання навчально-пізнавальної активності молодших школярів в умовах диференційованого навчання : (на матеріалі уроків математики) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Київ, 1995. 232 с.
- 49.Коберник О. М. Урок трудового навчання в умовах проектно-технологічної системи. 2016. № 1. С. 2–5.
- 50.Коберник О. М. Психолого-педагогічна діагностика розвитку учнів та колективу школи : навч.-метод. посіб. для вчителів, студ. пед. навч. закл. 1998. 106 с.
- 51.Котелянець Н. В. Теорія та методика формування технологічної культури молодших школярів. Харків : Мачулін, 2017. 358 с.
- 52.Котелянець Н.В. В.О. Сухомлинський про трудове виховання школярів *Педагогічний вісник КОІППО імені Василя Сухомлинського*. Кіровоград ПП «Поліграф–Терція». 2008. №1-2. С.133-136.
- 53.Котелянець Н.В. Роль міжпредметних зв'язків у розвитку особистості молодших школярів. *Рідна школа*. 2000. №3. С.43 – 43.
- 54.Котелянець Н.В. Творче конструювання розвиває інтелект. *Дошкільне виховання*. 2005. №8. С.12 – 14.
55. Кравець В. П. Історія класичної зарубіжної педагогіки та шкільництва : навч. посіб. для студ. пед. навч. Закл. Тернопіль : 1996. 436 с.
- 56.Кузьмінській А. І. Технологія і техніка шкільного уроку : навч. посіб. К. : Знання, 2010. 335 с.

57. Кузьмінський А. І., Вовк Л. П., Омеляненко В. Л. Педагогіка: завдання і ситуації : практикум. К. : Знання-Прес, 2003. 429 с.
58. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій) : навч. посіб. Вид. 2-ге. К. : Центр учбової літератури, 2010. 128 с.
59. Лобач О.О., Гуда І.О. Розвиток пізнавальних інтересів молодших школярів засобами усної народної творчості на уроках музики: Методичні рекомендації з курсу «Методика музичного виховання школярів» для студентів психологопедагогічного факультету зі спеціальності 7.010103 «Педагогіка і методика середньої освіти. Музика». Полтава: ПДПУ імені В.Г. Короленка, 2006. 68 с.
60. Лохвицька Л. В. Формування пізнавальних інтересів дітей старшого дошкільного віку в навчально-ігровому середовищі : дис... канд. пед. наук : 13.00.08. К., 2000. 216 с.
61. Люблінська Г. О. Дитяча психологія : посіб. для студентів пед. вузів вид. 2-е, перераб. и доп. К. : Вища шк., 1974. 355 с.
62. Маркова А. К. Психологічні критерії та ступені професіоналізму вчителя. *Педагогіка*. 1995. № 6. С. 55-63.
63. Марусинець М. М. Професійна рефлексія майбутнього вчителя початкових класів : теорія і практика формування : монографія. Умань : ПП Жовтий О. О., 2012. 419 с
64. Мачача Т. С. Реалізація творчого потенціалу учнів основної школи у процесі трудового навчання. Проблеми сучасного підручника. 2014. Вип. 14. С. 425-435.
65. Макаренко А. С. Педагогические сочинения: В 8-ми т. Т.1 / Сост.: Л.Ю.Гордин, А. А. Фролов. К.: Педагогіка, 1983. 368 с.
66. Мільто Л. О. Методика розв'язання педагогічних задач: навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і доп. Х. : Ранок-НТ, 2004. 152 с.
67. Міхеєнко О., Коваленко А. Пізнавальний інтерес як засіб оптимізації функціонального стану учнів. *Академічна культура дослідника в*



- освітньому просторі матеріали* : матеріали міжнародної науково-практичної конф., м. Запоріжжя, 17 травня 2018 року . Запоріжжя : 2018. С.124
- 68.Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : навч. посіб. 3-є вид., доп. К.: Друкарня ВАТ «КДНК», 2001. 608 с.
- 69.Моляко В. О. Психологічна готовність до творчої праці К. : Т-во «Знання» УРСР, 1989. – 46 с.
- 70.Мороз О. Г. Підготовка майбутнього вчителя : зміст та організація : навч. посіб. К., 1997. 166 с
- 71.Назарець Л. М. Пізнавальний інтерес у контексті мотивації навчально-пізнавальної діяльності. *Наукові записи*. Острог, 2003. Вип. 4. С. 81–91.
- 72.Нікітіна, Н. М. Активізація пізнавальної активності учнів шляхом використання ігрових моментів і цікавих завдань. *Поч. навчання та виховання*. 2011. № 31. С. 26–31.
- 73.Новик І.М. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до діагностичного супроводу розвитку пізнавальних пізнавальних інтересів молодших школярів : дис..... канд. пед. наук : 12.00.02. Київ, 2016. 318 с.
- 74.Новик І. М. Використання web-квестів у професійній підготовці майбутніх учителів початкових класів до діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів... *«Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору»*. Дод. 1 до Вип. 35, Том VI (57) : 224 Тематич. Вип. К. : Гнозис, 2014. С. 295–302.
- 75.Новик І. М. Орієнтовні методики діагностування пізнавальних інтересів шестирічних учнів. *Проблеми сучасної педагогічної освіти* : зб.ст. Ялта : РВВ КГУ, 2014. Вип.43. – Ч.2. С. 210–215.
- 76.Педагогічний словник / за ред. дійсного члена АПН України М. Д. Ярмаченка. К. : Педагогічна думка, 2001. 516 с.

- 77.Підласий І. П. Діагностика та експертиза педагогічних проектів : навч. посіб. К. : Україна, 1998. 343 с.
- 78.Поліщук Н.А. Активізація пізнавальної діяльності молодших школярів на уроках природознавства засобами казок з екологічним сюжетом. *Педагогічний пошук*. № 2(94). 2017. С. 17–21.
- 79.Практикум з педагогіки: навч. посіб. / За заг. ред. О. А. Дубасенюк. Вид. 3-тє, перероб. і доп. К. : «Центр навчальної літератури», 2004. 464 с.
- 80.Психологічний довідник учителя : в 4 кн. / упоряд. : В. Андрієвська ; за заг. ред. С. Максименка. К. : Главннк, 2005. Кн. 2. 112 с.
- 81.Пушкарьова Т. Е. Дидактичні умови організації особистісно орієнтованої навчально-пізнавальної діяльності шестирічних учнів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09. К., 2010. 259 с.
- 82.Ростовський О.Я. Взаємозв'язок різних видів мистецтва на уроках музики: методичні рекомендації. К. : Освіта, 1991. 48 с.
- 83.Ростовський О. Я. Психологія музичного сприймання : навч. посіб. К. : ІЗМН, 1997. 248 с.
84. Савченко О. Я. Діагностика і дидактичні умови формування у молодших школярів мотивації уміння вчитися. *Український педагогічний журнал*. 2015. № 1. С. 85–98.
- 85.Савлучинська Л.Г., Філь І.В. Формування пізнавальних інтересів молодших школярів. *Наука і освіта*. № 6. 2013. С. 176–178.
- 86.Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підручник. К. : Грамота, 2013. 504 с.
- 87.Савченко О.Я. Розвиток пізнавальної самостійності молодших школярів. К. :1999. 220с.
- 88.Самошкіна Н. В. Навчальні ігри з педагогіки : навч. посіб. до практ. Занять. Х. : Захаренко В. В., 2011. 188 с.

- 89.Саух П. Ю. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія / за ред. П. Ю. Сауха. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 444 с.
- 90.Сапунова Л.А. Розвиток пізнавальної активності учнів початкових класів у навчальному процесі. *Таврійський вісник освіти*. № 1(41). 2013. С. 205–210.
- 91.Сластенко Є. Ф. Логіка : навчальний посібник. К. : НАУ, 2005. С. 123.
- 92.Словник навчально-педагогічних понять і термінів: метод. посіб. / уклад : Л. П. Вовк, Г. Д. Панченко, О. С. Падалка та ін. К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2001. 83 с.
- 93.Степанова Л.В. Методика трудового навчання в початкових класах: Навчально-методичні матеріали для ступеневої підготовки вчителів початкових класів у вищих педагогічних закладах освіти. ОКР бакалавр, спеціаліст: «Технологія». Методика початкового навчання. Модуль 1. Івано-Франківськ, 2008. 124 с.
- 94.Стеценко Т. Формування пізнавального інтересу молодших школярів шляхом упровадження нестандартних уроків. URL : [www.teacherjournal.com.ua/attachments](http://www.teacherjournal.com.ua/attachments)  
(дата звернення: 29.08.2024)
- 95.Столяр В. Розвиток пізнавального інтересу молодших школярів у процесі вивчення математики. *Молодь і ринок*. № 7(126), 2015. С. 71.
- 96.Сурмін Ю. П. Майстерня вченого : підруч. для науковця. Київ : Навч.-метод. центр «Консорціум з удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2006. 302 с.
- 97.Сухомлинский В. А. Сердце отдаю детям. Киев, 1974. С. 2, 64.
- 98.Сухомлинський В. О. Сто порад учителеві. К. : Рад. шк., 1988. 304 с.
- 99.Сучасний тлумачний словник української мови: 60000 слів / за заг. ред. дра філол. наук, проф. В. В. Дубічинського. Х. : ВД «ШКОЛА», 2009. 832 с.

100. Ткаченко О. Г. В. О. Сухомлинський про засоби стимулювання навчання й виховання учнів : обзорная інформація. *Теорія та методика навчання та виховання : зб. наук. пр. Х. : 2008. Вип. 21. С. 143–147.*
101. Торчинська Т. Спонування молодших школярів до пізнавальної активності на уроках рідної мови. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. Випуск 33. 2010. С. 121–128.*
102. Ушинский К.Д. Вибрані педагогічні твори. Т. 2. / під ред. А.І. Піскунова (від. ред), Г.С. Костюка, Д.О. Лордкіпанідзе, М.Ф. Шабасевої. К.: Педагогіка, 1974. 438 с.
103. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. Вид. 3-тє, стереотип. К. : Академвидав, 2009. 560 с.
104. Фіцула М. М. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів. Тернопіль: «Навчальна книга-Богдан», 2002. 192 с
105. Форостюк Т. Наступність і перспективність у використанні гри як засобу формування інтересу дитини до навчальної діяльності. *Гуманітарний вісник. Переяслав-Хмельницький : 2008. Вип. 14. С. 251– 254.*
106. Форостюк Т.В. Розвиток пізнавальної активності молодших школярів на уроках української мови засобами проблемних завдань і дидактичної гри. *Молодий вчений. № 4(44). 2017 . С. 474–478.*
107. Харькова Є. Д. Педагогічна діагностика як засіб оптимізації самостійної навчальної діяльності молодших школярів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09. Х., 2013. 20 с.
108. Шарко В.Д. Сучасний урок: технологічний аспект. Посібник для вчителів і студентів. К.: СПД Богданова А.М., 2007. 220 с.

109. Шукалова О. С. Сімейне виховання як чинник розвитку пізнавального інтересу молодших школярів : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07. Х., 2010. 21 с.
110. Шустваль С. М. Пізнавальний інтерес як мотив навчальної діяльності. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки*. Запоріжжя, 2007. Вип. 41. С. 379–383.
111. Щербань П. М. Прикладна педагогіка : навч.-метод. посіб. для студ. пед. навч. закл. К. : Вища шк., 2002. 215 с.
112. Щукіна Г. І. Активізація пізнавальної діяльності студентів навчальному закладі. К: 1982. 210 с.
113. Ящук С. М. Формування основ технологічної культури учнів під час проектування і виготовлення об'єктів праці. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : зб. наук. пр.* УДПУ. К.: Міленіум, 2005. С. 49–56.